

ženin je človek brez značaja, brez vesti in srca. Ko-
nečno ostali smo sami v dvorani: stara gospá namreč,
jaz in nevesta, ktera pa ni nič govorila in menda tudi
nič slišala; kakor kamnit kip sedela je nepremična in
gledajoča pred-sé. Tudi meni je bilo tako hudo pri
srecu, da nisem mogel dalje gledati tužne sirote; grem
toraj iz grada doli na polje, ter premišlujem, kaj da
je storiti v tej zmotnjavi. Tu mi pride na misel, da
naj poiščem Ljudevitovega strežaja, ter ga vprašam, od
kod je prejel list, ki ga je bil med obedom izročil go-
spodu. Najdem ga kmalu, al bil je ves preplašen in
oparjen. Pravil mi je, kako ga je gospod njegov stra-
hovito ozmerjal s tako ostudnimi psovkami, kakoršnih
še ni nikdar čul iz njegovih ust, in to zato, ker pisma
ni v hipu, ko ga je prejel, za njim prinesel. Dospelo
pa je bilo pismo ravno, ko smo se mi k venčanju v
cerkev odpeljali. Dalje je pripovedoval strežaj, da mu
je gospod med obedom zaukazal osedlati konja, ter
skrivaj ga peljati skozi zadnje duri, in da naj ga čaka
kraj gostoobraščenega loga. Strežaj je storil, kakor mu
je ukazano bilo. Zdajci prihitel je gospod za njim, dal
mu listič za nevesto, urno zajahal konja, njemu pa je
še ves nevoljen zaukazal, dokler se svatje ne razidejo,
naj nikomur nič o tem ne pové, listič pa naj skrivaj
Milici dá. Potem pa je odplul gospod proti cesti, in
kmalu izginil za prašnimi oblaki, ki so se dvigali izpod
kopit ko ptica dirjajočega vranca.“

„Slišavši to naznanilo nisem mogel mirovati. Zau-
kažem si tudi jaz osedlati najživahnejšega konja, ter
odjaham proti bližnej poštni postaji, kamor sem že v
pozni noči dospel. Tukaj mi je povedal poštar, da je
Ljudevit K. pred tremi urami v največi naglici v nalašč
najeti poštni kočiji dalje odpotoval, in da ni imel s seboj
nikakega spremljevalca, in tudi nobene druge reči; bil
je le prav lahno, praznično opravljen in nenavadnega
srditega obraza.“ (Dal. prih.)

Gašpar pa njegova svoboda.

Spisal Fr. Zakrajšek.

Gašpar duhta tam v borjači,
Oh, kako zamišljen je!
Nekaj mu zdaj misli vlačí
Grozno, grozno sém ter tjé.

Kaj mu nek znač čela sije?
Kaj mu tak žarí v očeh?
Glej, njegove domišljije
„Svóboda“ je strašni meh.

Svóboda — oj zlato slóvo! —
Talisman za vse ljudí,
Prerodí se svet na novo,
Gašparju se 'z ust cedí.

Prišli spet so časi mane,
Bog utrdi le čeljust;
Ker življenje skor postane
Odsihdob le večén pust.

Tice pečene na cente
Priletijo dol na tla,
Meneštre, močnika, polente
Ne bo treba več domá.

Zajc po polji ne bo stikal,
Kar v stran zdaj s pušico!
Sam na raženj se natikal,
Sam se pekél, belil bo.

Da! le usta bo odpiral,
Gašpar brusil bo zobé,
Vse sladkobe bo požiral,
Glej, v klobuk se smeje že!

Jel kljunače, jerebice
Kakor sirkov kruh zdaj bo,
Štruklje s sirom in potice
Kar ob cest' nahajal bo.

Krvavice — vulgo mul'ce —
Danke in klobase vprek
Tam po gozdu kakor čul'ce
Bo pobiral, — dober tek!

Srake zginejo in kavke,
Mrčesov ne bo več krel,
Polovino ino davke
Bo plačaval, kdor bo htél.

Teletino in piščance,
Pa meso, al ne od konj,
Žlahtno vince ino žgance,
To dobí on vse zastonj.

Tak si Gašpar domišljuje
Zdaj prihodnje svoje dni,
Smelo žitje v zvezde kuje:
Epikur ostrmel bi!

Dopisi.

Iz Gradca 6. marca. — Prvi dan t. m. je bil
gledé na narodni napredek jako važen dan tukajšnjim

Slovanom. Dobili smo slovansko društvo in krstili ga
„Slovanska beseda“. Vsako domoljubno srce je uže
davno čutilo, kako živo potrebno je v vélikem mestu,
kakor je Gradec, ki šteje na tisoče in tisoče prebival-
cev raznih slovanskih plemen, središče, ki tujcu vsaj
nekoliko nadomestuje preljub domovino, spominja ga
častitljivih domačih šeg in navad, stavi jéz potujčevanju,
ki ne miruje prej, dokler človeku ne zatara zadnje
iskrice slovanskega čuta v srci in ki brati to, kar si je
uže po krvi sorodno. Mnogo se je uže prej posveto-
valo, kako bi se tako društvo dalo ustanoviti; vselej pa
je spodbil početje ali tuji upljiv ali pa različni drugi
zadržki. Da je lastna mlačnost in neki indeferentizem,
ki se tako rad polastí človeka, uže kaj časa bivajočega
na tujem, na često oviral začeto delo, to je, žalibog!
tudi res, in tako je ostalo zmirom vse pri starem. Člo-
vek se je moral le čuditi, ko je našel toliko svojih ro-
jakov tu; al v srce ga je moralo zbosti, ko je videl, da
se še celó poznajo ne, da drug za družega ne vedó.
Res, da smo imeli „Slovenijo“, ktero je pred tremi leti
nekoliko rodoljubnih dijakov tukajšnjega vseučilišča
ustanovilo z namenom, da bode sčasom podloga večemu
društvu, toda „Slovenija“ je ostala le dijaško društvo.
Dijakom ni bilo dano dvigniti se više, kakor jim dopu-
ščajo skromni dohodki. Tirjatvam sedanjega časa in
občnim potrebam pa tako društvo ni več moglo ustre-
zati. Imeli smo tudi česko pevsko društvo, v katerem
so se shajali večidel le Čehi, a tako smo bili razcep-
ljeni in bratje tujci med seboj. Da se tej neslogi v
okom pride, podalo si je nekoliko prvakov tukajšnjih
slovanskih rodoljubov bratovske roke in ustanovili so
vsem zaprekam vkljub novo večé društvo. Na prapor
so mu napisali krasno načelo: pospeševati omiko, buditi
narodno zavest in pod svojim krilom, kakor druga očet-
njava na tujem, zediniti tukajšnje sinove in hčerke vseh
slovanskih rodov, kajti le sloga in vzajemnost nam more
dati boljšo bodočnost. Posebne zasluge pa, da je iz go-
rečih želj postala resnica, imajo vrli naši bratje Čehi.
Slava jim! — V nedeljo, prvi dan marca meseca je
imelo društvo „Slovanska beseda“ prvi svoj občni zbor.
Za prvomestnika je bil z enim glasom naš občespošto-
vani mladi učenjak in slovenski literat gosp. profesor
dr. Gregor Krek izvoljen. Gospod dr. Krek ima
vse sposobnosti za svoje mesto, zato se nadjati smémo,
da bode društvo z njegovim vodstvom izvrstno rešilo
svojo važno nalogo. Vodja pevskega odseka je naš
slavnoznani skladatelj gospod dr. Benjamin Ipavic,
telovadstvo pa vodi izborni tolovadec g. Viljem Ponec,
po rodu Čeh, ki se je izuril pri praškem „Sokolu“.
Število udov narašča dan na dan in to nam daje nado,
da bode društvo kmalu na trdnih nogah. Hvaležnega
srca zakličemo tedaj vrlim ustanoviteljem: slava! mla-
demu društvu pa: Bog daj srečo! **Л-объ. *)**

Maribor 27. sveč. R. — V nedeljo 23. svečana
je bil v narodni naši čitalnici ples v kostumih. Gospoda
Berdajs in Gerber sta prevzela vodstvo tej veselici.
Vabilo se je razun članov čitalničnih tudi mnogo drugih
Slovanov iz mesta in okolice. Ob osmih zvečer je bil
lep venec gospej in gospodičin, pa tudi veliko gospodov
v krasni dvorani zbranih. Sprejemal je gosp. Berdajs
goste in pa člane, voditelj plesa bil je gosp. Gerber.
Veči del gospodičin je prišlo v rokoko-kostumu, med
gospodi se je našel Poljak, Kanak, Anglež sè svojim
žokajem itd. Izvrstno je bil po g. Gerberju vredjen
koton. Med počitkom smo zopet slišali narodno našo
pevsko društvo, od ktereга že dolgo ni bilo ne duha
ne sluha. Do zjutra je trajala zabava, da je bilo ve-
selje. Naj konečno še apeliram na sl. odbor čitalnični,

*) Dobro došlo nam bode obljubljenó.

naj vprihodnje mlade društvene člane v napravi takih veselice večkrat podpira.

Iz Ljutomera 9. marca. — Naša čitalnica vrlo napreduje, ima že zdaj 84 udov. Napravila je dozdej 3 veselice in bilo je zmirom vse polno. — V nedeljo 22. tega meseca bo spet zvečer tombola s petjem, h kateri se vsi člani uljudno vabijo. — Govoril bode tudi prvosednik dr. J. Ploj o 19. §. temeljnih postav in dr. V. Zarnik o slovanskih odnošajih v občē.

Odbor.

Iz Sevnice na Štaj. — V nedeljo 22. dne t. m. bode v naši čitalnici beseda z glediščino igro „Filozof“ in tombola. Uljudno vabi na ta večer vse častite društvenike

odbor.

Iz Železne Kaple na Koroškem 6. marca. G. Š. — Imeli smo v tukajšnji čitalnici 16. svečana lepo veselico, pri kateri se je združilo prav veliko družbenikov. Začela se je veselica s petjem. Po dokončani pesmi so pa poprijeli častiti gosp. Maks. Bornšek, prvosednik čitalnice, besedo in v tehtnem govoru razložili namen in korist čitalnice, veliko veljavo slovenskega jezika in potrebo, da ga znamo. Živa resnica so bile besede predsednikove med družimi te-le: „Slovenski jezik se ne govori samo po Koroškem; ni ga jezika, da bi bil tako daleč razširjen po svetu, kakor je jezik slavenski. Pojdi na jugu do morja; našel boš po Hrvaškem, Dalmatinskem, Srbskem itd., da slavensko govorijo kakor ti. Prehodi ogersko, česko, poljsko, moravsko deželo, povsod boš našel svojo slavensko žlahto. Slovenski jezik le oni malo čista, ki svetá ne pozná, in ne vé, kakošni ljudjé po svetu živijo. Podoben je tak človek nevednemu otroku, ki misli, da celovško jezero je največe morje na svetu, in da unkraj Ljubelja je že sveta konec.“ Pokladal je častiti govornik poslednjič pričujočim na srce, naj spoštujejo častitljivi materni jezik in vsegdar vneti bojo za svete pravice njegove. — Globoko je segel lepi govor vsem pričujočim v srce. Po govoru bilo je zopet petje.

Iz Narina v košanski fari 4. sušca. V-č. — Lansko leto je za glavnega župana sv. Mihela bil izvoljen gosp. F. Cv., in pretekli mesec t. l. bil je še za letošnje leto potrjen. Ker pa lansko leto niso bili dohodki zadostni, da bi se bili županijski stroški poplačali, sklenili so letos, da bojo poleg družega oštirji zraven dacarskega davka še 12 gold. od sto v županijsko kaso plačevali. Res enmalo preveč je to za uboge oštirje; vse bi se vendar potrpelo, da bi le županijam od viših pravic kaj več pomoči prišlo. Gosp. F. Cv. je res mož, kateri si veliko prizadeva, da bi kaj na noge spravil; al kaj pomaga, ker vse prizadevanje le malo vspeha ima. Kadaj vendar pride čas, da v uradnijah bode naš ljubi domači jezik res domá, kakor se spodobi? Kadaj se nekteri uradniki bojo nehali posmehovati, kadar jim pride slovensko pismo v roke? Kadaj ne bodo le prisiljeni, ampak radi obravnavali s slovenskim ljudstvom slovenski? Res žalostni časi so še. Bog daj kmalu boljih!

Iz Poddrage 6. marca. — Česar smo tako nestrpljivo pričakovali, dobili smo vendar 18. dne u. m., namreč čitalnico v Poddragi. S Sisifovim potrpljenjem smo se blizo 2 leti trudili za to stvar; al še le nova društvena postava izpolnila je našo željo. Pa naj bo! saj tako človek bolj ceni tisto reč, katero s trudom pridobi, nego ono, ki jo zlahkoma doseže. Ako se drevesu brani na kviško, si pa ta čas toliko bolj korenine v zemljo razširi in krepí, da potem toliko lepše raste in lepše mladike poganja ter veliko in dobrega sadú obrodí. Tako upamo, da bo zdaj čitalnica še krepkejša postala. — V nedeljo, to je, 1. dne marca je bila volitev čitalničinega odbora. Izvoljeni so: za predsednika

g. Lipe Trost, za njega namestnika g. V. Š.; za tajnika g. Ivan Jamšek, za blagajnika g. Tone Uršič; za odbornika pa g. Ivan Lozej, župan, in g. Jože Vrtovec; za oskrbnika čitalničine knjigarnice pa g. Fr. Mrcina, učitelj poddraški. Odbor zdaj uljudno prosi, da bi še več novih udov pristopilo, ne le domačih, temuč tudi vnanjih, posebno iz bližnjih vasi; saj vstopnina znaša samo 50 nov., mesečnina pa 20 nov. V knjigarnici imamo že nad 300 raznovrstnih knjig, ktere si sme vsak ud izposojati iz nje. Tedaj domoljubi na noge! Borimo se hrabro za vse, kar je dobrega, kakor in kar je moč. Ako ne bo posebnega zadržka, odpre se čitalnica na velikonočni pondeljek. Nadjamo se obilo gostov iz okolice pa tudi od drugod. Program za to slovesnost se gotovo oznani po „Novicah.“ Posebno vé vipavska in ajdovska čitalnica, razveselite nas obilno sè svojimi udi, kajti v našem okrogu je naša čitalnica prva za ipavsko ustanovljena. Bog daj! da se še ktera druga soseska za čitalnico vname; saj brez branja in omike dan danes ni napredka nikjer! — Ker ravno dopisujem, naj še omenim, da vinska cena je pri nas zeló padla.

Iz Ljubljane. (Iz odbora kmetijske družbe 1. dne tega meseca) naznanjamo dalje, da predloga dr. Jan. Ahačiča: zarad izdajanja listov za poduk v gozdnarstvu in zarad prvega letošnjega kmetijskega izhoda v Boštanj na Dolenskem sta bila odseku za glavne družbine zadeve v prevdarek in sporočilo izročena. — Spisek gozdnarja g. Dimica o osnovi distriktnih gozdnarjev, ki ga je lani izročil družbi kmetijski, je bil v prevdarek izročen pomnoženemu gozdnarskemu odseku, kterege je dr. Bleiweis naprosil, naj bi kmalu poročal o njem zato, ker bi sporočilo to dobro došlo deželnemu zboru, ki bode o isti stvari sklepal. — Dr. Bleiweis je gozdnarskemu odseku podal 1844. tečaj „Novic“ in Schenkovo nemško knjižico, ktera učí napravo živih méj iz belega trnja, ter ga prosil, naj presodi te spise, predno se natisnejo v občni poduk. Gosp. Faber je prevzel to stvar v sporočilo. — Po tej seji, ki je bila jako živahna, v vsem pa vendar dobrovoljna, je gosp. Schollmajer pokazal odboru na Kranjskem pridelani ameriški fižol, g. Andrej Brus pa dvojni ameriški krompir, ki ga je pred 3 leti prejel od gosp. misijonarja Škopca in ga v Ljubljani sam sadil; eden je izvrsten sad za živež človeški, drugi prav debeli pa za živinsko krmo; oba sta bila vsa leta zdrava.

— V soboto je mestni zbor o zadevi začasne suspenzije našega župana imel sejo, v kateri, kakor smo že zadnjič povedali, mu je sl. c. kr. deželno predstvo predložilo nektera uradna pisma, ki se tičejo te zadeve, in pa županovo pritožbo zoper suspenzijo. Seja je bila skrivna, zato ne moremo popisati razprave. Po dobro triurni seji je vsled §. 87. mestne postave obveljal zborov prvi sklep od 6. svečana s tem sporočilom, da večina, doslednja (konsekventa) v svojem sklepu, vendar priznava vladine nagibe zarad izredne politične naredbe od 27. sept. l. l. Zborova manjšina je htela še odlagati sklep — do sodnega dne sokolovskega, kateri je danes. Visokocenjeni advokat gosp. dr. Razlag je prišel iz Brežic, da zagovarja zatožene.

— Gosp. dr. Toman je za 2 dni prišel v Ljubljano, odkodar se je v nedeljo zopet na Dunaj vrnil. Zbornici trgovski in obrtnijski ljubljanski, kateri je gospod doktor tajnik, so namreč zarad novih pravil, ki naj jih dobó avstrijske trgovske zbornice, došla nektera vprašanja, na ktera je zbornica odgovorila tako-le: vprihodnje naj zbornica ima 24 odbornikov, ki so skupaj samo ena skupščina, in ktere volijo vsi skupaj, ki imajo pravico voliti in saj 2 gld. davka

plačujejo. Gosp. dr. Toman je odboru tudi o železnici ljubljansko-belaški poročal in potrdil, kar se bere po časnikih, da je ministerstvo volja, državnemu zboru v sklep kmalu predložiti to zadevo, o kateri se bode tukajšnja družba kmetijska še posebno obrnila do c. k. ministra kmetijstva.

— Do pondeljka je še čas, da volilci za kupčijsko zbornico dajo svoje volilne liste ali svoji davkarski gosposki ali jih pošljejo v Ljubljano zbornici sami. Naj se podvizajo, ki še niso napisali volilnega lista.

— (*Matica slovenska.*) Odsek za izdavanje knjig je 5. dne t. m. imel 3. svojo sejo, v kateri se je zemljevidom, ki jih bode v slovenskem jeziku izdavalala „Matica“, odločila oblika Meierjevega atlanta, čegar listi so 15 palcev dolgi in 12 palcev visoki. Prvi snopič, ki pride na svetlo, bode obsegal obé zemeljni oblini, Evropo in Avstrijo. Kje da se dadó izgotoviti, se določi, ko iz Gote, Hildburgshausen-a in Dunaja dospó odgovori. — Matica je 3. t. m. izmed Otto Wagnerjeve zastavščine kupila si pravico, izdajati Vodnikov rokopis, kateri se je izročil g. Levstiku, da ga pripravi za natis. Meseca aprila — če ne prej — prične se tiskati v krasni izdaji. — Gosp. Lézar je odseku naznanil, da je g. M. Cigale prevzel spisovanje psihologije po „Lindner-ji“ in da ravno ta pisatelj Matici ponuja rokopis „Početni nauk o zemljopisu po Schubert-u“; g. Marn pa je predlagal, naj bi se spisovanje „slovensko-hrvaško-srbske slovnice“ izročilo g. Žepiču, in je oznanil, da g. Vesel „olikanega Slovenca“ tako marljivo spisuje, da utegne dovršen biti do Velike noči. Odsek pritrdivši g. Marnovemu predlogu in veselje izrekši, da se g. Cigale loti dušoslovja, obžaluje le, da se „slovenski Stajar“ še ni mogel poslati v tiskarnico. — O koledarju za 1869. leto je naznanil g. dr. Jan. Bleiweis, da mu je došlo že nekoliko rokopisov, vendar je željo izrekel, da bi dobil jih še več in med njimi tudi zabavnega, matičini knjigi primerne obsežka, bodi-si v prozi ali poeziji. Naprosijo se tedaj še posebno naši izvrstni humoristi, naj pošljejo kmalu vredne tvarine.

— Poletne očitne preskušnje v tukajšnjih nunskih šolah, ktere štejejo 1123 učenk, so spet pokazale, kako izvrstno se deklice odgajajo v tej šoli v raznoterih predmetih. Posebna hvala gré tudi učiteljem št. Jakobske mestne šole, ki so res kakor očetje med svojimi otroci; želeti bi bilo le večega prostora, kajti v 2. razredu je natlačenih 100 fantičev.

— Gosp. Matevž Schreiner, ki je že mnogo monstranic in druge cerkvene oprave, pa tudi veliko drugih umetnih stvari izdelal, kakor na priliko krasno sreberno majoliko, ki so jo rodoljubi štajarski 1861. leta poklonili gosp. dr. Jan. Bleiweisu, naredil je ravnokar prekrasno monstranico, ktera je naročena za cerkev njegovega rojstnega kraja Esternberg v gornji Avstrii. Kdor jo vidi, čudi se ne le okusni obliki, ki jo sreberno-pozlačena, 6 funtov težka in 26 palcev visoka monstranica ima, temuč tudi umetnemu izdelku najmanjše stvarce, ki jo vidiš od vrha do podnožja. In vse to je večidel prosta umetnikova roka naredila. Rojstna njegova farna soseska je nabrala stroške za material, rojak njen pa, gosp. Schreiner, jej daruje delo svoje. Le malo dni je še videti v delavnici njegovi, kjer se vsacemu rada pokaže, predno odide na svoj kraj. Naj ne zamudi nihče ogledati jo, da se sam prepriča: kako lepo delo mojstra hvali!

— V našem listu in v „Oglasniku“ naznanjene nove kuharske bukve so skušenim in imenitnim gospodinjam tako všeč, da je izdateljici že od več strani došla prav živa zahvala; to pa se je smelo tudi priča-

kovati, kajti v teh bukvah se opira vse na dobro predarjene večletne skušnje in vse je našim šegam in navadam primerno, sicer pa tudi v prav lahko razumljivem jeziku popisano. Iz vsega je sedaj očitno, da so bile te bukve našim gospodinjam in kuharicam res potrebne.

— Včeraj so homeopata gosp. dr. Mader-ja pokopali.

— Spet steklina! V Pribincih okraja črnomaljskega so 22. svečana gospodarju, ki je imel 6 ovac, zbolele 3 s takimi čudnimi prikaznimi, da je gospodar šel k okrajni gosposki v Črnomelj in naznanil, kaj se med njegovimi ovcami godí. Preiskava živih dveh in ene, ki je že poginila, je do dobrega spričala, da so stekle. Od kodi pa steklina pri ovcah, to se je tudi kmalu našlo. Isti gospodar je imel 6 mesecev starega psa, ki je 27. januarja začel divjati, se zoper svojo navado zakadil v ovčji hlev, in ves hripav ovce po hlevu podil; drugi dan ga je dal vstreliti.

— „Laibacherici“ ni bil všeč nedolžni „Veseli pogovor“, ki so ga prinesle poslednje „Novice“, ter pravi, da je „izbudil občeno nevoljo.“ Dokler nam ne imenuje osé b, da vidimo, kolika gromada jih je, in ktere so, jej rečemo, da je „občna nevolja“ — perfidna laž. Sicer pa že željni hrepenimo po tem, kar obéta kramljati o „tukajšnjih slovenskih časnikih“, da bojo ti na sito temeljite kritike dali, kar bode izlegla.

— (*Nekterim naročnikom „Lire Sionske“.*) Tretje leto teče sedaj, kar sem bil začel izdajati „Liro Sionsko“, vendar pa ima še sedaj skoraj tretjino njenih naročnikov poravnati naročnino na-njo. Primoran sem toraj še enkrat in zadnjikrat opomniti, da ne odlašajo dalje in mi pošljejo do konca tega meseca, kar mi gré. Neljubo bi mi bilo, ako me primorajo po drugi poti iskati svojega denarja ali pa celó njih imena očitno naznaniti. Toliko, mislim, prevdari lahko vsak sam, ako že noče podpirati naše domače stvari, da je vsaj nepošteno, ako tirja kdo vrh truda še materialne škode od onega, ki se za-njo trudi. — Denar naj se mi pošlje z mojim napisom v Bistrice (Post Illirisch-Feistritz). — Kdor bi še hotel imeti „L. S.“, lahko jo dobi za 2 gl. pri meni ali pa pri gg. Giontini-u in Lerherju v Ljubljani.

France Grbec.

— (*Dramatično društvo.*) Dramatično društvo bode občni zbor imelo 15. dan t. m. ob 10. zjutraj v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov bode ta: 1. prvosednikov govor, 2. tajnikovo poročilo, 3. blagajnikovo poročilo, 4. razgovor o prenarjenih pravilih, 5. pogovor zaradi začasnega odbora, kateri bode društvo vodil, dokler vlada prenarjena pravila odobri, 6. nasveti posameznih družabnikov. Zvečer ob 7. uri bode društvena veselica zopet v čitalnični dvorani. Nje program je: a) prolog, b) „Inserat“, vesela igra v treh dejanjih, iz češkega poslovenil gosp. Fr. Maren. Pred prologom i pred vsakim dejanjem igre bode svírala topniška godba.

Glavne premembe, katere bode odbor občnemu zboru preporečal, da je odobri, so te:

Izrekoma je povedano, da si društvo bode prizadevalo razpisavati darila za najboljša slovenska dramatična dela, ter da bode v svojih knjigah razglašalo presojo o vseh izvirnih i poslovenjenih igrah, ktere društvo na oder postavi, dalje o vsacem društvu poslanem i potem sprejetem delu, ter tudi o drugih slovenskih i poslovenjenih dramatičnih delih; da bode osnovalo dramatično knjižnico, v katero imajo počasi priti vse izvirne domače i vse poslovenjene, ter kolikor bode mogoče tudi vse druge izvirne slovanske igre, — vrhu tega, kar se dá, vse prestave v razna slovanska narečja najboljših dramatičnih del drugih narodov, na-

posled najboljše dramatične igre i poučne knjige o dramatiiki iz vseh izobraženih jezikov, i to ali v prvopisu ali v prestavi. Tudi nedruštveni slovenski pisatelji mogó odboru primerne spise izročiti v nágrado. Vsak družabnik brezplačno dobiva preko društva izdajane knjige. Vsak izmed pisalnih družabnikov ima odboru izročiti vsaj za natisneno pôlo na leto. Med družabnike so se postavili tudi ustanovniki, kateri bodo plačevali po 40 gold. a. vr. ali vse vkupe, ali v štirih letnih obrokih. Ustanovnána bode nedotična ter se dá na obresti, katere se smejo rabiti za tekoče stroške. Vsaj po enkrat na leto februarja meseca se snide redni občni zbor, a preizredni, kader se ga potrebno zdi sklicati odboru, ali če ga 20 odbornikov zahteva. Občni zbor voli prvosednika i blagajnika, ter ima pravico, presodbi ali pregledu kake reči o posebnih slučajih postavljati poseben odbor, kateri mu ima o njej poročiti, predno bi šla na sklep. V dvomnih rečéh je samo občni zbor končno veljaven tolmač društvenih pravil. V odboru bode 20 mož, razdeljenih: a) v znanstveni razdelek z dvanajstimi odborniki, med kterimi štirje mogó prebivati zunaj Ljubljane, — njihov posel bode izdavanje društvenih knjig i presojevanje iger; b) v igralni razdelek petih odbornikov, — njihova skrb bode gledališko igranje i dramatična učilnica; c) v gospodarski razdelek treh odbornikov, pod katerih roko bodo imeniki, blagajnica, knjige i knjižnica. Prvosednik je podporen vsem razdelkom. Vsakemu razdelku ali odborniku naroča ves odbor opravilo, da ga izvrši, ter potem vsak razdelek svojim odbornikom. Vsak odbornik dela brezplačno, samo kader bi kateri kak svoj nenaročen spis podal na presojilo, ali kader bi mu ves odbor naložil kako večje delo, tačas dobode nágrado, kakor vsak drug pisatelj. Odbornik, o čegar nagradi sklepa seja, v tej seji ne sme biti pričujoč.

Ako se temu črtežu pridruži tudi neutrudna dejanska delavnost i vsestranska podpora slovenskih rodoljubov, dala bi se gotovo naša dramatika pospešiti i povzdigniti. Torej naj bi vse slovenske duševne moči pristopile k dramatičnemu društvu, da ga bodo podpirale s svojim bistrim izobraženim umom i krepkim peresom, a drugi rodoljubi, kterih posel nij peró, naj bi pristopili za podporne družabnike.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Državni zbor dunajski pretresa sedaj vladni predlog, po kterem naj se odpravijo dozdej veljavne postave zarad odrtije. Znano je namreč, da se dozdej od izposojenega denarja niso smele veči obresti (činži) jemati kakor jih postava dopušca, in da je bil za odrtnika kaznovan, kdor je bil za tega del tožen; ta postava ima sedaj nehati, ako je potrdi državni zbor. — Državni zbor je sklenil, naj se zavoljo velike nadloge Poljakom in Rusinom iz državne kase posodi 350.000 gold., ktere dežela v 3 letih poplača z obresti po 5 od 100 gold. — Dunajska delegacija prevdarja zadnji del svoje naloge, namreč tistih 27 milijonov in 86.000 gold., ktere vlada zahteva za nenavadne armadine stroške, to je, za nove topove, zidanja trdnjav in za še 75.000 novih pušek na igle (600.000 jih že ima iz starih predelanih, in 250.000 tudi že naročenih), ki jih je treba, da bode vseh skupaj 925.000. — Iz ogerske delegacije se slišijo čedalje čudniše reči: v zapisnik so po nasvetu Tiszovem dali zapisati, naj se naše dozdanje cesarstvo imenuje „Avstrija in pa Oggerska“ ali pa „avstrijsko-oggerska državna

zveza“, in Simonyi je rekel, naj kar naravnost v norišnico vtaknejo vsacega, kdor še misli na ednôto Avstrije! To je vendar odkritosrčna beseda, ktere pa je strah vsacega pravega Avstrijana. — Veliko več, kakor o tem, kaj delajo državni zbor in delegacije, se govori zdaj v avstrijskih in vnanjih časnikih o novih davkih, ki imajo priti. Dozdaj jih ministerstvo še ni državnemu zboru v pretres dalo, vendar je že strah velik, da ne bi prišli. Pravijo namreč, da ministerstvo misli za tri leta (da bi iz 3 let le ne postalo 10 in še več let kakor pri „vojskini dokladi“ od 1859. leta, ki jo še danes imamo) državne obligacije, to je, njih kupone obložiti z višim davkom; dozdej se je od kuponov, to je, od obresti, ki jih donasajo državne obligacije, plačevalo po 7 od 100 gold., v prihodnje bi se ta davek povišal na 17 od sto. Drug nov davek bi pod imenom „davek od kapitala“ zadeval premakljivo posestvo, hiše in zemljišča, to je od vrednosti teh posestev (po odbitih dolgovich) bi se na leto plačevalo od premakljivega posestva 5 desetinek, od zemljišča (grunta) 4, od hiše pa 3 desetinke od enega odstotkov ali percenta. Kapitali do 800 gold. bi bili tega davka prosti. (Od 100 gold. 1 odstotek je 1 gold. Če 1 gold. ali 100 krajc. razdelimo na 10 desetinek, iznaša vsaka desetinka 10 krajc., tedaj 2 desetinke 20 kr., 3 des. 30 kr., 4 des. 40 kr., 5 des. 50 kr. itd., ki bi se vrh navadnega hišnega ali gruntnega davka še kot „davek od kapitala“ plačevali za vsaki sto). Res, da je država v denarni stiski in mora dobiti dohodkov; al vsak minister (in minister Plener je to odločno rekel) se je bal že zdaj visoke davke še povišati ali nove vpeljati. Naj tedaj sedanje ministerstvo resno prevdari, predno storí kaj, kar si, gledé na nadloge zemljiščinega in hišnega posestva, ni upalo nobeno prejšnje, sicer z uboštvom države onemorejo tudi državljani, in kaj bode potem? Državnim poslancem pa je sveta dolžnost, da vladi odkritosrčno povedó, da zemljiščem in hišam še novih davkov nakladati nikakor ne gré. Naj se davki in to prav veliki naložé na reči, ki spadajo v vrsto potrate, gizdavosti (luxus), ošabnost, naslednost itd., naj se znižajo visoke uradniške plače itd., sploh tam naj se išče denar, kjer ga je veliko, ne pa tam, kjer že en sam goldinar človeka hudo stisne. — Princ Napoleon potuje po Nemčiji, zakaj? — se ne vé; gotovo ne, da bi se kratkočasil. — Rimska vlada še ni nikakoršnega odgovora dala avstrijskemu poslancu grofu Crivelli-u, ki bode še le 24. dne t. m. vmesten za poročnika avstrijskega. — Na Turškem čedalje bolj vré.

Žitna cena

v Ljubljani 7. marca 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 80 — banaške 7 fl. 56. — turšice 4 fl. — soršice 5 fl. 45. — rži 4 fl. — ječmena 3 fl. 48. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 10. marca.

5% metaliki 57 fl. 80 kr. Ažijo srebra 113 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 65 fl. 70 kr. Cekini 5 fl. 54 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 4. marca 1868: 32. 5. 30. 58. 35.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 18. marca 1868.